

Đ c p s l c đ n l ch s dân t c; kh i t th i H ng Bàng cho đ n nhà h u Lê v i vua Lê
L i...

Ngày xa không m y xa xa
Ngày tôi ch a l n cũng ch a bi t bu n
Ch ng bu n chi u h m a tuôn
Ch riêng đôi m t m bu n sang thu
Ngày xa đông đ n s ng mù
H t đông vui nh n m i mùa xuân qua
Giải đ u giông bão n ng m a
Đong đ a chi c vống năm xa m i chi u
M ru trong gió hiu hiu
L i ru trong cõi tiêu đ u gian nan
Gi ng ru trong ti ng võ vàng
Hôm nay nh v n n tàng trong tôi
Ru tôi t thu n m nôi
Đ n khi khôn l n thành ng i Vi t Nam
Vi t Nam- M b o Vi t Nam
Vi t Nam Bách Vi t h hàng chi tông
Bách Vi t con cháu Th n Nông
Cùng trong m t gi ng Tiên R ng mà ra
Bách Vi t trăm h m t nhà
Th i xa Âu Vi t sau là Qu ng Tây
Đ ng Vi t t đ t Giang Tây
Ngày xa U Vi t sau này Tri t Giang
Qu ng Đông: Đông Vi t rõ ràng
Mân Vi t: Phúc Ki n n i giang san nhà

Lờ c Vi t t c b c Vi t ta
 Vi t Th ng: Thanh-Ngh - Tĩnh là hôm nay
 Năm m i th k cách nay
 D n dà đ t n c v tay ng i Tàu
 M ru trong ti ng th ng đau
 M th ng Bách Vi t m t nhau phũ phàng
 - Vi t Nam; m b o Vi t Nam
 Vi t Nam sau g i Văn Lang, H ng Bàng
 Văn Lang v i h H ng Bàng
 H ng Bàng đ ng n c Văn Lang: Vua Hùng
 Văn Lang m i tám đ i Hùng
 M t th i con L c cháu H ng hoan ca
 M t th i non n c thái hòa
 Văn minh, văn hóa kh i đà t đây
 Yêu th ng, đùm b c, xum v y
 Yêu th ng nh vi c: Giấy, cây, cau, tr u
 n trong s tích tr u cau
 Sau thành t c l ăn tr u nhu m răng
 Con i có nh hay chãng
 Cũng trong huy n s Văn Lang, vua Hùng
 Ta còn s tích bánh ch ng
 M t tr i, trái đ t: Bánh ch ng, bánh dày
 L u truy n cho đ n hôm nay
 Khúc quanh l ch s sau ngay th i này
 T tiên Bách Vi t loay hoay
 Loay hoay đoàn k t đ xoay cu c th i
 Th là Âu L c ra đ i
 Hùng V ng h t nghi p đ n th i Th c lên (*)

(*) Văn Lang nhà Th c và vua An D ng V ng 257-207 tr c Tây l ch (ttl).
 Đóng đô đ t Phúc Yên (Phong Khê)

C Loa đ c đ ng đ yên s n hà
 Vì T n xâm chi m n c ta
 T n không th ng đ c chúng đà lui binh
 Bách Vi t tái th ng nh t mình
 Tri u Đà đ ng nghi p đ y binh ng p tr i
 Th là Nam Vi t ra đ i
 M t tr i, m t đ t, m t th i mệnh mông
 Qu ng Tây, b c Vi t, Qu ng Đông
 Tuy ch a đ đ t cha ông gi ng nòi
 Nh ng là n c Vi t h n hời

Đến khi Tồn phò vào thò cáo chung
Lũu Bang, Hòng Võ tranh hùng
Lũu Bang thòng Hòng vớ y vùng bở c phò ng
Nam Viết vớ i Triu Vũ Vò ng
Khò suy tồ buò i Vũ Vò ng băng hà
Hán xua quân đánh nò c ta
Nò c ta tồ tồ ng Lũ Gia kiên cồ ng
Nhò ng không chò ng nò i bở o cồ ng
Vua, tôi bở giồ t quê hò ng thuồ c Tàu (*)

(*) *Văn Lang nhà Triu 207-111 tti*

Thò i kồ bở c thuồ c lòn thò nhò tồ năm 111-39 tti
Con òi khò i sồ thồ ng đau
Ngàn năm bở c thuồ c khò i đò u tồ đây
Hòn trăm năm trồ c lồ ch Tây
Đau thồ ng, oan nghiồ t đò ng cay cho mình
Cái thồ ng Tô Đò nh yêu tinh
Nó làm Thái thú đò t mình gian tham
Gian tham, ác đò c, bở o tàn
Thò nên Thi Sách mồ u toan đò ng cồ
Nhò ng ông chò ng đò ng thò i cồ
Bở giồ c bở t giồ t, mồ u cồ không thành
Vồ ông: Trồ ng Trồ c xuân xanh
Cùng em, Trồ ng Nhò đò y thành đò ng binh
Tô Đò nh thò t vớ hoồ ng kinh
Nó cùng bè lũ yêu tinh tan tàn
Hai Bà cồ u nò c công thành
Đóng đô ò đò t kinh thành Mê Linh (*)

(*) *Hai bà Trồ ng: 40-43 stl. Hai Bà ò tồ i ngôi đò c gồ n hai năm.*

Mồ t năm đò t nò c yên bình
Nào ngồ Đông Hán xua binh đánh mình
Mã Viòn là tồ ng cồ m binh
Nó bao vây đò t Mê Linh đánh bà
Thò cô, lồ c cồ n quân ta
Hai Bà thua trồ n, nò c nhà tan hoang
Trồ m mình khi đò n Hát Giang
Trồ ng Vồ ng liồ t nò danh vang mồ t trồ i

Hồ i con hồ i, con i

Th là non n c tái hồ i gian nan (*)

(*) *Th i k B c thu c n th hai: 43-544 st*

Dân ta xu ng bi n lên ngàn

Đ tìm châu báu b c vàng mà dâng

Dâng cho cái lũ ma quân

Đ th ng Mã Vi n v dâng Hán tri u

Con i non n c tiêu đ u

Su t hai th k Hán tri u tr ta

Chúng m u di t ch ng dân ta(*)

(*) *Đ ng tr ch t, Giao Ch đ t.*

Chúng m u đ ng hoá n c ta v i Tàu

Tr m luân, tang tóc, b dâu

Ti ng than dân Vi t ni m đau c a mình

Nh ng m u chúng đ t ch a thành

Hán tri u tan rã; t ng lành cho ta

C c di n Tam qu c bày ra

Đông Ngô, Th c, Ngu chia ba n c Tàu

Dân ta th ng kh th ng đau

Máu x ng tang tóc b dâu tr i ph n

Đông Ngô n i ti p Hán, T n

Gi nguyên chánh sách nô dân n c mình

N hùng hồ Tri u tên Trinh

Cùng anh: Qu c Vi t d y binh ph t Tàu

C i voi xu t tr n đi đ u

Đánh cho b n chúng v Tàu m y phen

Nh ng Ngô v n gi m ng hèn

Truy n cho L c D n, m t tên b o tàn

Bình đông, t ng d d n sang

Nhu Ki u n t ng hiên ngang v y vùng

Quy t là gi l y non sông

Nh ng không ch ng n i th công gi c thù

H n này mang đ n thiên thu

Bà hy sinh b i quân thù Đông Ngô(*)

(*) *Cu c kh i nghĩa c a Bà Tri u: 248 st*

Con ơi mọt mọt nh c đ
Bao nhiêu th k t a h di t vong
M tri m i h n qu c vong
Ng i mình gi ng Vi t long đong b i Tàu
Đ n th i Nam-B c bên Tàu
N c ta v n c nh th ng đau t i h n
Có ng i h Lý tên Bôn (*)

*(*) Lý Bôn kh i nghĩa năm 541. Ch m d t th i k B c thu c l n th hai.
N c ta đ c t ch t năm 544-602 stl*

Anh hùng đ ng d y r a h n quê h ng
Đánh tan lũ gi c nhà L ng
Đ p yên Lâm p biên c ng thu h i
V n Xuân: Tên n c m t th i
Minh quân Nam Đ , vua, tôi m t lòng
An dân thái qu c nh ng mong
Xây chùa đ ng đ i n n i công nhân hi n
Kiên c ng n i nghi p t tiên
Giang s n m t m i, R ng Tiên m t nhà
M t năm th nh tr hoan ca
M t năm t ch , vua ta, quan mình
Nh ng đầu khói l a đao binh
Gi c thù ph ng b c t ng, binh d n vào
Chúng gieo máu l a th ng đau
Vua, tôi n c V n lao đao b i thù
Sáu năm mai ph c chi n khu
Vi t V ng h Tri u r a thù quê h ng (*)

*(*) Năm 544, Lý Nam Đ lên ngôi, ch a đ y m t năm thì gi c nhà L ng
i sang đánh. Ông thua nhi u tr n, s p m t n c. Ông giao binh cho
t t ng quân Tri u Quang Ph c. Lý Nam Đ m t; Tri u Quang Ph c đánh b i
quân đ ch và lên ngôi vua. Cháu đ a Lý Nam Đ là Lý Ph t T không ph c.
N i chi n x y ra.*

V n th i đ t b c nhà L ng
Lo n ly đ n m t nghi p v ng đ Tàu
Nhà Tr n n i ti p theo sau

Vn Xuân thoát cnh quan Tàu, dân ta
Nhng là nni chinn xy ra
Viết Vng thua trn, khđi đầ quc suy (*)

(*) Lý Ph t T đ u hàng nhà Tu . M đ u cho th i k
B c thu c n th ba: 602-938 stl

Ph t T h Lý tr vì
N c ta b m t b i vì vua suy
B c c tái di n b i Tu
M i lăm năm h u Tu suy đ n Đ ng
Su t ba th k đầ th ng
Su t ba th k đ n tr ng dân Nam
Đ ng cai tr n c An Nam
Ác ôn, qu quy t gian tham khôn cùng
Con i đ t n c kh n cùng
Bao nhiêu nghĩa sĩ, anh hùng đ ng lên
Đánh tan lũ gi c m y phen
Nh Mai H c Đ vng lên đi t Tàu (722 stl)
Th ng Quang S Khách v Tàu
N c ta i đ c ít lâu an bình
Đ ng say gi c m ng nam chinh
Sai Đ ng T Húc kéo binh ph t mình
Cùng Quang S Khách đi u binh
Đ ng-Ngu; ngu th t v i mình v i ta
Con i xã t c s n hà
Vua ta b i tr n, n c ta thu c Tàu
Thu c Tàu: Ôi! L i thu c Tàu
N c mình m nh đ t th ng đầ d m tr ng
Đ n năm Đại L ch nhà Đ ng
Có ng i h o h n can c ng vng lên
Phùng H ng tên g i th ng quen (*)

(*)B Cái Đ i V ng 791 stl

Ông cho lũ ph teng beng v Tàu
Thái lai non n c đ ng bào
Yên vui xum h p cùng nhau m t nhà
M t lòng ki n qu c b o gia
Phùng H ng m t đ ng qu là minh quân

Chấn dân v i c lòng nhân
Đ i V ng B Cái minh quân băng hà
Phùng An n i nghi p vua cha
Nh ng không gi n i s n hà An Nam
Đ ng cho quân đ n d hàng
Phùng An nhu nh c đ u hàng Tri u X ng
Con i tái c nh đau th ng
Con i có xót quê h ng c a mình
M t dân t c v i t sinh
M t ngàn năm v i chi n chinh ch ng thù
Hi m nguy nh t v n Đ ng-Ngu
Chúng dùng văn hóa xây t n c Nam
Chúng nuôi m ng hu An Nam
Chúng nuôi m ng bi n ng i Nam thành Tàu
Nh ng r i ch ng đ ng vào đầu
Su t bao th k v n Tàu v n ta
Cu i Đ ng lo n l c x y ra
Nguy ra cho gi c, may ra cho mình

Khúc Th a D d y nghi p binh (906-907)

Đánh cho lữ ph ho ng kinh t i b i

T , Sinh, y u, th t i tr i

M t năm Th a D t i ngôi tr vì

Nh ng là sao sáng m t vì

Khai th i t tr , tôn ty t mình

Khúc H o n i nghi p cha mình (907-917)

Gi yên b cỡi, dân tình an c

Minh quân Khúc H o nhân t

th i đ t b c h Chu đi t Đ ng

L p ra giòng dũi h u L ng

V n nuôi m ng chi m quê h ng L c H ng

Ngàn đ i m ng chúng ch ng xong

Ngàn năm đô h đã xong m t th i

Con i hùng s m t th i

Con i bi s m t tr i đau th ng

Ngàn năm lữ gi c nhi u nh ng

Ch còn L c Vi t, Vi t Th ng có nhau

N c ta Bách Vi t là đầu

Đ t mình v n tr i Tàu hôm nay

Bao nhiêu th k cách nay

Nh ng mà v n m i nh ngày hôm qua

V n ghi trong d dân ta

V n ch ngày n i phong ba lôi đình

Đ đòi l i đ t c a mình

Đò thôi nhò c tiò u nhò mình hôm nay
 Thò thò i vò n nhò c chò ng may
 Quò ng Châu, vùng đò t trên tay Lòò ng triò u
 Lò u Nham phò n lò i Lòò ng triò u
 Chiò m vùng đò t ò y lò p triò u đình riêng
 Lò p ra Nam Hán mò t miò n
 Lũ này là mò i oan khiên cho mình
 Lý Tiò n vò i Lòò ng Khò c Trinh
 Hai thò ng chiò m giò Tò ng Bình nhò c ta
 Hán triò u bò t giò vua ta
 Tòò ng Dòò ng Diên Nghò quò là trung quân (931-937)
 Ông nuôi chí vò i ba quân
 Vùng lên mò t trò n đò i quân hung tàn
 Nhò i trang lò ch sò vò vang
 Vua quan nhà Hán nhò tan cò hò n
 Cho quân tiò p viò n rò a hò n
 Tòò ng giò c: Trò n Bò o xác chôn quê mình
 Hán triò u thò t vò hoò ng kinh
 Nhò c ta lò i đòò c thái bình dân an
 Nhò ng Kiò u Công Tiò n phò n thò n
 Giò t Dòò ng Diên Nghò vòò ng quân đòò t quyò n
 Kiò u là tuò tòò ng đòò ng quyò n
 Rò Dòò ng Diên Nghò : Ngô Quyò n đò y quân (938)
 Đò y quân diò t kò phò n thò n
 Kiò u liò n xin Hán cho quân đò n nhà
 Ngô Quyò n đoán biò t phong ba
 Giò t Kiò u đò chiò m Đò i La kinh thành
 Rò i mau đò i phó chiò n tranh
 Chiò n tranh chò ng Hán, chiò n tranh giò nhà
 Quyò t tâm nhò i chí nhò c gia
 Quyò t tâm bò o vò san hà nhò c Nam
 Hoò ng Thao đò n thuò binh sang
 Còn vua cha trò n ò đàng Hò i Môn (Quò ng Đông)
 Sò n sàng tiò p ò ng cho con
 Hoò ng Thao theo vò nh Hò Long đánh vào
 Ngô Quyò n đò chúng đò i vào
 Đò n khi nhò c rút ào ào tò n công
 Hoò ng Thao tháo chò y trên sông
 Tàu thuyò n thò ng đò m bò i chông bò t đò ng
 Máu thù nhuò m đò dòng sông
 Xác thù chìm nhò i khò p sông Bò ch Đò ng
 Hoò ng Thao chò t trò n Bò ch Đò ng
 Vua Nam Hán khóc đò rò ng lui quân
 Ngô Quyò n đò i thò ng Hán quân (*)

(*) Ngô Quy n đ i th ng Hán quân năm 938 đã th t s ch m đ t m t ngàn năm đô h c a gi c ph ng b c. M th i t ch cho dân t c.

M th i t ch cho dân t c nhà
X ng v ng đóng C Loa
Năm năm đ t n c thái hòa yên vui
Ngô v ng v n s qua đ i
Tam Kha em v ; c p ngôi cháu mình
Khai th i n i chi n đao binh
Hăm hai năm l điều linh n c nhà
M i hai quân s m t nhà
M i hai quân s trong nhà n c Nam
T tiên phò tr n c Nam
Ông Đinh B Lĩnh đ p tan qu n hùng
Ch trong m y thng v y vùng
S n hà th ng nh t trùng phùng quê h ng
Đinh B Lĩnh: V n Th ng V ng (968-980)
N c Đ i C Vi t; quân v ng Tiên Hoàng
Hoa L là đ t c u mang
Hoa L cũng đ t Tiên Hoàng đóng đô
Gi yên non n c c đ
M i hai năm h u c đ Đinh tan
T ng quân th p đ o Lê Hoàn
Lên ngôi đ gi giang san n c nhà
Nhà Ti n Lê đ c m ra
(nhà ti n Lê 980-1009)
Đ i Hành hoàng đ qu là x ng danh
Bình Chiêm, phá T ng công thành
Chi Lăng chi n th ng vang danh m t th i
Hăm b n năm t i ngôi
S n hà xã t c m t th i an khang
Kh i suy t lúc vua băng
Các hoàng, thái t lng xng tranh giành
Lê Long Đ nh gi t vua anh
Phá tan s nghi p thanh danh Lê tri u
Th là h u Lý l p tri u (1010-1225)
M t tri u b n v ng v i nhi u minh quân
S ng th i t ch quân, th n
T ng kiêng, Xiêm n , Chiêm th n ph c ta
Thánh Tông vua Lý băng hà
Nhân Tông b y tu i thay cha n i giòng
Bên Tàu th i T ng Th n Tông
V i V ng An Th ch nghênh ngông b o tàn
M u toan thôn tính n c Nam
Vua ta bi t đ c m u toan c a Tàu
Sai hai t ng gi i ph t Tàu

Thống ng Kiệt, Tôn Đôn: Hai đũa xuýt binh
Tôn Đôn thống lĩnh binh
Lý Thống ng Kiệt dấn thu binh tiến vào
Đánh Tàu ngay tức tức Tàu (1075)
Đánh cho chúng hốt máu cướp u nhũ u nhũ ng
Ta tiên hốt vi cướp ng
Biết mình, biết đũa ch, biết nống thiên th
Vua quan nhà Tống tức tức
Vua cay, vua thốn vua ngi vua ta
Năm sau chúng tiến binh qua
Tống, Chiêm, Chân Lạp kết ba đánh mình
Hai năm vây bả a nống c mình
Cuối cùng chúng phải đi u đình rút quân
Bị Lý Thống ng Kiệt tức tức
Vui thích lòng dân, quân mất lòng
Bỏn câu thơ dĩa bồng
Nống lòng chí sĩ, nống lòng dân Nam
“Nống c Nam là cả vua Nam
Sách tức tức đã đũa nh rõ ràng chng sai
Quân xâm lăng trái ý tức tức
Mất phen thm hốt tức tức bả mốt phen” (*)

(*) *Bàng Bá Lân dĩa ch*

Quả nhố tiến ng sấm vang lên
Bài thơ nhố triu mũi tên chng thù
Lũu truy n cho đũa thiên thu
Sáng ngi chính ngha chng thù cướp quê
Thố rố hố u Lý suy h
Nhà Trn đũa ng nghi p ta hố vố vang (*)

(*) *Nhà Trn 1225-1400. Nhà Trn thng quân Mông c bả n
Lũn thố nhố t:1257. Lũn thố hai: 1285. Lũn thố ba: 1288*

Năm châu cũng phải ng ngàng
Bả dân nống c Viết ba lũn thng Mông
Lũn đũa vố i Trn Thái Tông
Rố i sau liên tức p Nhân Tông hai lũn

Khí nghi p Mông: Thi t M c Chân
V t qua V n lý tr ng thành; Trung Hoa
Vua quan nhà T ng xuýt xoa
Đông Âu, trung Á cũng đà hàng Mông
V ng quân các n c rúng lòng
Gi c Mông nh tr n cu ng phong đ c đà
Thành Cát T Hãn băng hà
Cháu H t T t Li t; con A Loa Đài
Chia nhau đánh chí m kh p n i
M t n a th gi i nh r i c h n
Trung Hoa; nhà T ng ph i vong
Tri u Tiên, Tây T ng cũng trong c nh tình
Ba Lan, Hung ph i m thành
Nga La T cũng dâng thành cho Mông
H n là m t tr n cu ng phong
Th mà Mông ph i h t nông b i mình
Ba l n ti n đánh n c mình
Ba l n đ i b i tan tàn th m th ng
Tr n Qu c Tu n: H ng Đ o V ng
Vân Đ n, Tây K t, Ch ng D ng, B ch Đ ng
Hàm T , V n Kíp l ng danh
Xác thù nh núi x ng danh L c H ng
Toa Đô ch t gi a binh đông
Thoát Hoan ph i rúc ng đ ng mà đi
Phàn Ti p v i Ô Mã Nhi
B ta b t s ng trong khi rút v
Sài Thung ch t m t ch y v
Mông-Nguyên ph i b m ng h chi m ta
M t lòng “sát Thát” quân ta
Diên H ng h i ngh qu là tr danh
Đ i V ng H ng Đ o x ng danh
Anh Hùng dân t c l u danh muôn đ i
H ng vong cũng t i b i tr i
Nhà Tr n h t nghi p đ n th i suy vi
Ti m ngôi b i H Quý Ly (1400-1407)
Non sông tái c nh lâm ly đ n tr ng
Nhà Minh đ c đ p nhi u nh ng
N i m u thôn tính quê h ng c a mình
M n danh đánh ti ng phò Tr n
M c Th nh, Tr ng Ph t ng quân Minh Tàu
Đ n binh hai ng ti n vào
Con i đ t n c r i vào tay Minh (1414-1427)
M i ba năm thu c nhà Minh
S n hà xã t c điều linh t i h n
Đ a linh nhân ki t Lam S n
Ph t c kh i nghĩa r a h n quê h ng

Ông Lê L: Bình Đ nh V ng(*)

(*) *Cu c kh i nghĩa 10 năm đ a Lê L i 1418-1427*

Đã ch m đ t th i đ h c a gi c Minh
và l p ra nhà h u Lê: 1428- 1527.
Đ i th n Nguy n Trãi phò v ng đ u i thù
Chí Linh đ ng đ a chi n khu
Chi Lăng, Tu Đ ng ngàn thu l y l ng
M i năm kh i nghĩa oai hùng
Li u Thăng b gi t, V ng Thông đ u hàng
M c Th nh bao b n ch y làng
N c Nam linh đ a ng n ngang xác thù
Lê Lai g ng sáng ngàn thu
Bình Ngô Đ i Cáo; ch ng t v vang
H u Lê đ ng nghi p hiên ngang
V i Lê Thái T n i trang s hùg
N i th i t ch non sông
N i giòg hào ki t, n i công anh hùng...

Đông H